

Van ruilhandel naar digitaal geld

Dit is de eerste les uit een serie van vijf lessen over de digitale economie. Er zit een logische opbouw in de lessen, maar de lessen zijn ook los te geven. Deze les gaat over de geschiedenis van geld, geldbesef, verschillende betaalmanieren en eventuele risico's bij het online betalen. De economie speelt zich tegenwoordig voor een groot gedeelte online af. Dit kan ervoor zorgen dat geld minder tastbaar wordt, we hebben het immers steeds minder echt in handen. Dit geldt helemaal voor de cryptocurrency's. Dit lijkt haast een soort internetgeld, ontstaan uit het niets en de waarde van deze munten kan enorm schommelen. In de overige lessen uit deze serie gaan we inzoomen op deze cryptocurrency's en de blockchain. Zo gaan de leerlingen leren wat NFT's zijn, bedenken ze hun eigen cryptocurrency en leren ze aan de hand van een spel hoe het bitcoinnetwerk functioneert. Totale duur: 1 uur.

Opbouw van de vijf lessen over digitale economie:

Les 1: Van ruilhandel naar digitaal geld

Les 2: Cryptocurrency's

Les 3: De werking van Bitcoin

Les 4: Wat is een NFT?

Les 5: Toepassingen van blockchain

LESOPBOUW

- Introductie: We bespreken kort de geschiedenis van het geld. (10 min.)
- Verdieping: We gaan dieper in op verschillende betaalmethodes en hoe je die veilig kunt gebruiken. (20 min.)
- Doen: We bespreken een voorbeeld over oplichting en gaan in gesprek over geldbesef. De leerlingen maken de opdrachten. (20 min.)
- Afronding: Doornemen van de antwoorden op de opdrachten. (10 min.)

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding en lesbrief.
- Digibord met internetverbinding: klik door de slides voor op het digibord en bekijk alvast de filmpjes.

BURGERSCHAP

In deze les staat de pijler 'participatie' centraal waarbij de focus ligt op het ontwikkelen van de kennis 'Rechten van het kind om aan het gemeenschapsleven deel te nemen' (leerdoel 24 leerplankader SLO burgerschapsonderwijs en mensenrechteneducatie). Om mee te kunnen doen in de moderne maatschappij is het noodzakelijk om geldzaken digitaal te kunnen beheren. Veel leerlingen hebben hier al mee te maken, door bijvoorbeeld aankopen te doen op Marktplaats of in games. Leerlingen leren over de geschiedenis van het geld en ze leren wat de voordelen zijn van digitaal geld, maar ook wat de risico's kunnen zijn. Omdat het geldverkeer zich steeds meer online afspeelt, wordt geld minder tastbaar en bestaat het risico dat het geldbesef van leerlingen achteruit gaat.

Het onderdeel Burgerschap in de Digi-doener is gebaseerd op het Vakportaal burgerschap van SLO. SLO onderscheidt drie domeinen van burgerschapsonderwijs: democratie, participatie en identiteit. Vanuit dit perspectief werken we aan burgerschap in de Digi-doeners, meer informatie vind je [hier](#).

ETHIEK

Tegenwoordig vindt een groot deel van de economie online plaats. Veel ouders maken zich zorgen over het geldbesef van hun kinderen. De meerderheid van de ouders geeft daarom hun kinderen nog (deels) contant zakgeld. Is digitalisering slecht voor het geldbesef?

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	Kerdoel vak	21st century skills
1 Digitaal burgerschap DG5.1 De digitale burger.	1 ICT-basisvaardigheden De leerling leert over de (financiële) waarde van verschillende soorten accounts en content.	1 Oriëntatie op jezelf en de wereld De leerling leert zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.	1 Kritisch denken
2 Digitale economie DG6.2 Digitale marketing.	2 Mediawijsheid De leerling krijgt zicht op de invloed van media in het eigen leven.		2 Zelfregulering

INTRODUCTIE

Openingsslide

 Vertel de leerlingen dat dit de eerste les is van een serie van vijf lessen over de digitale economie. Deze les gaat over de geschiedenis van het geld, over verschillende manieren van betalen en hoe je dit veilig kunt doen. Stel de leerlingen de volgende vragen:

- Vind je geld belangrijk? Waarom wel of niet?
- Hoe betaal jij? Tegenwoordig wordt er veel betaald met de telefoon, bankpas of een app. Hebben we eigenlijk nog contant geld nodig?
- Is het geld dat mensen op hun rekening hebben staan wel echt geld?
- Vroeger was er nog geen geld. Wat gebruikten de mensen om toch iets te kunnen 'kopen'?

Slide 1, Praten en denken / Doen

Bekijk samen met de leerlingen de video. Kijk het helemaal af en zet het vervolgens stil op 1:01 minuut. Hebben de leerlingen gehoord hoe de munt heet die ze zien? Vertel de leerlingen dat Nederland vroeger een eigen munt had. Deze munt werd de gulden genoemd. Van 1817 tot en met 2002 heeft iedere Nederlandse vorst of vorstin 'eigen' guldens gekregen.

Laat de leerlingen nu opdracht 1 van de lesbrief maken.

Antwoorden: 1a. Zout, 1b. 2002, 1c. Chartaal geld kun je 'vasthouden' en giraal geld staat op betaalrekeningen bij de verschillende banken.

VERDIEPING / DOEN

Slide 2, Luisteren / Doen

Bekijk samen met de leerlingen de video. In deze video wordt uitgelegd waaraan je kunt herkennen of geld echt of nep is. Het is wellicht leuk om uit te proberen of het inderdaad niet lukt om briefgeld te scannen en te printen. Laat de leerlingen vervolgens opdracht 2 van de lesbrief maken. Antwoorden: 2a. Katoen, 2b. Er zijn twee grote bendes 'valsmunters' opgerold, 2c. Dit is een

patroon van vijf punten (sterrenbeeld Orion) en dit patroon wordt herkend door scanners en printers. Het zorgt ervoor dat het niet kan worden gekopieerd.

Slide 3, Praten en denken

Vertel: Tegenwoordig gaan bijna alle betalingen digitaal en contactloos. In 2020 werd nog ongeveer 30% van alle betalingen contant betaald. Tijdens de coronacrisis was dit nog maar 15%. Waarom is dit zo denken jullie? Weten jullie welke app tegenwoordig vaak wordt gebruikt om geld van iemand terug te vragen? (Tikkie) Is dit de enige app die jullie kennen of kennen jullie nog andere banken die dit ook mogelijk maken in hun app?

Slide 4, Praten en denken

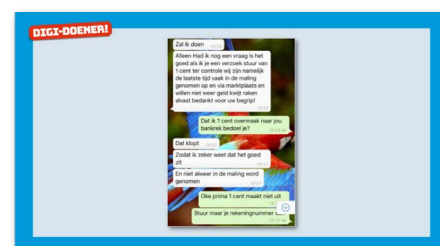
⚖️ Omdat tegenwoordig vrijwel alle geldzaken online plaatsvinden, maken veel ouders zich zorgen over het geldbesef van hun kinderen. Is digitalisering slecht voor het geldbesef? Stel de leerlingen de volgende vragen:

- Wie van jullie krijgt er zakgeld?
- Krijg je dat contant of digitaal?
- Begrijp je de waarde van geld beter als je contant zakgeld krijgt en waarom vind je dat?
- Geef je digitaal geld makkelijker uit? Zo ja, waarom is dat zo?

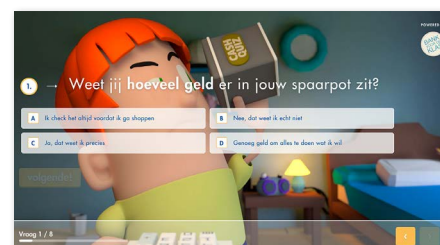
Slide 5, Praten en denken

Lees samen het voorbeeld dat op de slide te zien is. Vraag de leerlingen of ze zelf ook één cent zouden overmaken aan deze persoon. Waarom wel of niet? Extra info: dit is een voorbeeld van de zogeheten €0,01-oplichting op sites zoals Marktplaats. Er wordt door de koper aan de verkoper gevraagd om €0,01 te betalen via een betaalapp. Vaak met een smoesje dat ze zeker willen weten dat het rekeningnummer klopt. Als je op de link klikt, kom je op een neppe website die heel erg op een echte website van een bank lijkt. Vervolgens moet je hier je eigen bankgegevens invullen, zo heeft de cybercrimineel al jouw bankgegevens en ben je vaak in een hele korte tijd heel veel geld kwijt.

Slide 6, Doen

Weten jouw leerlingen eigenlijk wat voor geldtype ze zijn? Zijn ze een big spender, een geldwarhoofd, een rekenmeester of een spaartopper? Laat ze in opdracht 3 van de lesbrief de GeldTypeTest invullen en ontdekken tot welke categorie ze behoren.

AFRONDING**Slide 7, Praten en denken**

Vraag de leerlingen wat ze deze les hebben geleerd. Vertel ze dat dit de eerste les was in een serie van vijf lessen over de digitale economie. Deze les ging over het geld zoals iedereen het kent en gebruikt, de volgende les gaat over blockchain en bitcoins. Wijs op de bitcoins in het midden. Herkennen de leerlingen het logo en weten ze wat het is?

